

Handlingsplan 2016

►► Samarbeidsmodell

- Klimarådet – kommunenes ordførere og fylkesordfører, samt representant for Fylkesmannen.
- En klimakontakt utnevnes i hver kommune.
- Under Klimarådet etableres faggrupper etter interesse/behov for den enkelte kommune/region. Styringsgruppen beslutter hvilke arbeidsgrupper som opprettes iht. vedtatt handlingsplan. Fylkesmannen vil kunne delta i arbeid på de områder hvor de har sektoransvar.
- Det er ansatt en prosjektleder/koordinator som organiserer arbeidet. Partene har forpliktet seg gjennom økonomiske midler og kompetanse.

Samarbeidsavtalen og Handlingsplanen regulerer samlet virksomheten til Klima Østfold

De forskjellige Klimaplanene har et perspektiv fram til 2020 og noen enda lenger. Klima Østfold har det samme perspektivet. Partene forpliktet seg til minst et 3-årig samarbeid, ut 2014. Samarbeidet videreføres nå fra 2015 til 2017. Etter den perioden evalueres prosjektet for å se på grunnlag for videre samarbeid.

En sammenligningsstudie ble gjennomført på alle kommunale Klima- og energiplaner. Oppsummert går følgende områder igjen i de fleste planer. Tiltak er spesifisert videre i årlig handlingsplan for Klima Østfold og kommunenes respektive Klima- og energiplaner.

►► Intensjon/Rolle

Klima Østfolds rolle skal være å:

- Øke gjennomføringsevne for Klima- og energitiltak
- Samarbeide på en måte som bidrar til å styrke partenes vedtatte politikk.
- Mobilisering av økte ressurser til tiltak gjennom søknader til tilskuddsprogram statlig og internasjonalt.
- Drive kunnskapsoppbygging internt i nettverket.
- Kvalitetssikre og følge opp tiltak for best mulig reduksjonspotensial mht. klimagassutslipp.
- Utvikle relevante måleindikatorer for fylket og lage Klimaregnskap i Østfold.

Økonomi

Budsjett og finansieringsplan 2016

Samarbeidet finansieres gjennom et årlig beløp fra hver deltagerkommune, og fylkeskommunen bidrar med det som kommunene bidrar med i sum. Hver kommunes bidrag er 20000 kroner pluss 1,50 kr x antall innbyggere i kommunen. Fylkesmannen har forpliktet seg til minst å bidra med 50 000 pr år, men har i tillegg bidratt med skjønnsmidler både i 2014 og i 2015. Vi søker om ekstra beløp i 2016. Deltagerfinansieringen tilsvarer 1,5 mill. kr per år, og det er forventet at man skal kunne hente tilsvarende midler i ekstern støtte og tilskudd til konkrete tiltak. Det er overført 275.000 fra 2015.

Forslag Budsjett 2016	I hele kr
Lønn og kontorkostnader	940 000
Andel komm.rådgiver 15%	100 000
Klimagassregnskap 2015	20 000
Web-utvikling	30 000
Energiportal og Grønne uker	350 000
Mobilitetsplanlegging (elsykler)	100 000
Økokjøringskurs	50 000
Klimasmart landbruk vår, andre aktiviteter høst	310 000
Energianalyser komm.bygg	130 000
Energieffektivisering VA	250 000
Møter og konferanser	75 000
Aktiviteter i hela gröna vägen	100 000
Studieturer / Kompetanseheving	75 000
Andre aktiviteter/	35 000
Sum kostnader pr aktivitet	2 565 000

Forslag Finansiering	I hele kr
Bidrag fra Fylkeskommunen	831 000
Bidrag fra Fylkesmannen	50 000
Kommunenes bidrag	756 787
Eksterne midler	
Skjønnsmidler fra FM *	100 000
Landbruksdirektoratet	210 000
Interreg Hela Gröna Vägen/ Biogas2020	350 000
Overført fra 2015	275 820
Sum inntekter/bidrag	2 573 607

*usikkert pr febr 16

Fylkeskommunen vil i 2016 bidra med 831 000. På utgiftssiden har fylkeskommunen i tillegg til rene lønnsutgifter, også regnet en overheadkostnad på 100 000 for kontor og sekretariatsfunksjoner.

Usikker finansiering og finansiering via eksterne prosjekter er ikke tatt med i budsjettet. Vi legger opp til ekstra aktivitet dersom vi får ekstern finansiering. Dette ligger inne i handlingsplanen.

►► Handlingsplanens tiltak

Flere av aktivitetene i Klima Østfold har gått over flere år. For 2016 legges i stor grad opp til å videreføre aktiviteter som vært igangsatt, eller som har vært planlagt men ikke gjennomført.

Samarbeide	Ressurser	Mål
Smart Energi - pilotprosjekt	NCE – Smart Energi	Bidra inn i dette Enova-støttede prosjektet med smarte strømmålere i Østfold/Follo.
Energiforum Østfold	Koordinator er sekretær for Energiforum Østfold	Energiforum Østfold brukes som kommunenes felles arena for kontakt og samhandling med næringsliv og organisasjoner i Østfold

►► Møteplan

Klimarådet: mars
Arbeidsutvalget: 3 møter
Klimakontaktene: 5 møter
Faggruppene: etter behov, ca 3 møter

►► Vedlegg – Mål og handlingsplan

I oppsettet til handlingsplanen har vi nå integrert de overordnede målsettingene som ligger i kommunenes klima- og energiplaner. Ved å knytte våre prosjekt og tiltak rett til målområdene, vil det komme tydeligere frem innen hvilke felt vi legger innsatsen og hvilke mål vi søker å nå.

Mål og handlingsplan for Klima Østfolds arbeide 2016

1: Areal og transport mål	Prosjekt	Tiltak	Ressurser
Redusere transportbehovet	1.Mobilitetsplanlegging	1. Planlegging for noen frivillige kommuner	Klimakontakter og ØFK. ØFK har utført en pilot som kommunene kan bruke som utgangspunkt. Samarbeid m Bypakka Nedre Glomma.
	2.Redusert bilkjøring	2. Policy-dokument til kommuner utarbeides 3. aktiviteter i samarbeid med Bypakka, samkjøring, el-sykler	
Redusere klimagassutslipp fra transport	1. "Hela gröna vägen" - Interreg	Inkludere aktiviteter kommunene planlegger inn i prosjektet, f.eks Miljødager, grønne uker, øke antall offentlige ladepunkter	Klima- og energirådgiver deltar Kjøreskoler Bypakka Nedre Glomma Klima- og energirådgiver
	2. Økokjøring	Kurs til kommunalt ansatte	
Bedre tilbud og fremkommelighet for gange, sykkel og kollektivreiser, for å gjøre det mer attraktivt og lettere å velge andre reisemidler	3. El-sykkel	Uttesting og innkjøpsordninger for elsykler	Samarbeid med Bypakka Nedre Glomma og Mobilitetsgruppa i FK
	4. Ladestolper	Oppfølging utbygging av ladestolper	
2: Energibruk mål	Prosjekt	Tiltak	Ressurser
Redusere utslipp fra energi til oppvarming	ENØK-prosjekt for private boliger.	1: Gjennomføre Grønne uker i 2-3 kommuner (Moss, Rygge, Spydeberg) 2: Gjennomføre ENØK-kveld/ oljefrikampanje for å øke bruken av energirådgivning/Energiportalen for private boligeiere	Entelligens/ Smart Energy Entelligens, Oljefri, NHO Klimakontaktene
	Klimakunnskap - opplegg for vg/u-skoler	Samarbeid med Inspiria	
Redusere energiforbruket	Energistyring Vann og Avløp	Kjøpe inn felles rådgiverkompetanse for mer effektiv energistyring VA og komm.tekn anlegg	Faggruppa energi & bygg og Driftsassistansen Sweco
	Energirådgivning komm.bygg	Energianalyser/Enova søknader	
Redusere andelen ikke-fornybar energi i bygg	Massivtresatsning	Løfte frem massivtrebygg i Østfold	Rakkestad kommune
	«Solfylket Østfold»	1: Forslag om felles retningslinjer for støtte. Hvordan forenkle byggesaksbehandling for utbygging av småskalasal? 2: Fagdag på Hvaler - solenergi.	
3: Forbruk og avfall mål	Prosjekt	Tiltak	Ressurser
Redusere utslipp fra avfall	Kildesortering av organisk avfall	KØ deltar via Biogass 2020 prosjektet. Prosjektleder driver prosessene og rapporterer.	Prosjektleder Per Wenneberg
Redusere avfallsmengden	Avfallsstrategi for Østfold	Deltakelse i Avfallsforum for å øke kompetanse og bygge nettverk, utarbeide avfallsstrategi for Østfold.	Østfoldforskning, Avfallsforum
Øke gjenvinningsgraden	Avfallsressurser	Kompetanseheving om avfallsressurser gjennom Klimareg-prosjekt. Resultater fra Klimareg prosjekt presenteres.	Østfoldforskning og koordinator
Miljøsertifisering av kommunale virksomheter	Miljøfyrtårn - hovedkontormodellen.	1. Etablere ressursgruppe for de kommuner som innfører hovedkontormodellen.	Klimakontakter og koordinator

		2.Påse at Miljøfyrtårnkrav benyttes i kommunale arrangement	Andre som jobber med Miljøfyrtårn i kommunene
		3 Rammeavtale for konsulent	Koordinator
Redusere miljøbelastningen ved kommunale innkjøp	Klimagassregnskap	1; Synliggjøre utviklingen av klimagassutslipp pr kommune (som virksomhet). 2:Klimagassregnskap for 2015: Kommunisere og forankre resultatene i kommunene og fylkeskommunen.	Koordinator og Klimakontaktene. Asplan Viak.
	Klimavennlige og felles innkjøpsprosesser.	1.Felles innkjøp rådgivning/energieffektivisering kommunale VA-anlegg. 2.Rammeavtale Miljøfyrtårn konsulenter	Ansvarlige innkjøpere og fagpersoner samt Driftsassistansen.
4: Kunnskap, holdninger og informasjon mål	Prosjekt	Tiltak	Ressurser
Heve befolkningens kunnskapsnivå om miljø og klima	Revidere kommunikasjonsstrategi og informasjonsplan.	Videreutvikling av webside, aktivt bruke Facebook og Twitter. Infomateriell og nyhetsbrev. Enøk-møter/Grønne uker/Boligmesse	Koordinator og Klimakontaktene/kommunene Nasjonale kampanjer. Energiportalen/NCE
Dialog med næringslivet/kommunene	Smart energi /NCE	Kommunisere aktiviteter i Fr.stad Energi/Enova prosjekt «smart energi».	Fr.stad Energi
	Kommunal planlegging	Oppfølging av kommunal planstrategi samt evaluere og sammenstille felles planer (2017/18). Få inn oversikt over hvilke kommuner som skal rullere Klima- og energiplanene/ handlingsprogram i 2016.	Plangruppa, Planforum, eksterne ressurser.
		Hvilke kommunale planer legger rammebetingelser for klima og energivennlig tiltak?	Klima-energirådgiver og planforum
		Klima som tema på planforum	Planforum
	Klimarådskonferansen	Engasjere og inspirere politikere og administrasjon. Tema: Smart/ Grønn stedsutvikling?	Klimakoordinator og Energiforum
	Studietur	1:Studietur for Plangruppa. Økt kompetanse og ny inspirasjon. Til et område med liknende utfordringer. 2: For politikere: dialogmøte med klima Hordaland i Bergen.	Plangruppa, eksterne ressurser, klima- og energirådgiver.
5: Landbruk mål	Prosjekt	Tiltak	Ressurser
	Klimasmart landbruk 2014-16	Peke på de viktigste tiltakene for reduksjon av utslipp. Energieffektivisering. Kurs: Energieffektiv traktorkjøring Skog og klimakonferanse 15. mars Sluttkonferanse 2. juni Deltakelse landbrukshelga –unge bønder Inspirasjonsdag for vg3 agronomielever Inspiria	Koordinator Landbrukskontorene/ Fylkesmannen/ Østfold Bondelag/ Landbruksrådgivning /Inpiria Kalnes vgs/Tomb vgs
Øke bruk av energi fra landbruket til biobrensel	Ingen prosjekt inneværende år	Planlegge studietur til ulike biobrenselanlegg. Støtte oppunder satsningen på massivtre.	Innovasjon Norge
6: Klimatilpasning	Prosjekt	Tiltak	Ressurser
Dette foreslås å tas inn som et nytt punkt i handlingsplanen	Det skal utredes hvordan aktørene i Klima Østfoldsamarbeidet best kan arbeide med dette, sett opp mot hvilke samarbeid som allerede finnes	Videre arbeid og framdrift avklares på årsmøtet i Klima Østfold.	Driftsassistansen i Østfold, Fylkesmannen og Vannregionmyndigheten
Annet:			

		Internasjonalt arbeid: Tilby kurs og kompetansehevingsprogram under ulike de ulike temaene. Økt bestillerkompetanse til kommunene.	Klima-og energirådgiver. Igangsettes hvis interesse fra kommuner/fk, Interreg-sekretariat